De geneesheer-directeur

Huib D. Minderhoud

Ferdinand Drijber, afgestudeerd als chirurg in Utrecht, begon midden in de oorlog, in 1943, een praktijk in het Röpcke Zweersziekenhuis in Hardenberg. Hij kreeg daar ook, een bijzonder voorrecht in die moeilijke tijd, direct een huis toegewezen. In september van genoemd jaar werd hij al benaderd door het bestuur van het Aleida Kramerziekenuis met het verzoek ook in Coevorden chirurg te worden. Dokter Drijber voelde daar veel voor, want de AKS beschikte sinds 1939 over een nieuw aangebouwde operatiezaal met alle voor die tijd moderne apparatuur. Hij liet zich dus "een aanstelling welgevallen" en beloofde hier een kamer te huren, daar zo nodig te slapen en zo nodig elke dag aanwezig te zijn. Bovendien zegde hij het bestuur toe zich na de oorlog in Coevorden te vestigen.

Dokter Drijber kwam zijn beloften na. Hij beschikte over een motorfiets, zag daardoor kans zich snel te verplaatsen en was zo nodig in Coevorden en in Hardenberg elke dag aanwezig. Bij nacht en ontij reed hij met een speciaal "Ausweis" heen en weer en dat kwam hem in 1944 duur te staan. Laat in de avond botste hij tegen een onverlichte Wehrmachtsauto en brak een sleutelbeen, enkele ribben, zijn linker middelvoetsbeentjes en zijn rechterenkel. Verder liep alles gelukkig goed af en een waarnemer kon zijn taken tijdelijk waarnemen. Dat tijdelijk bleek helaas te kort, want toen de waarnemer weer vertrekken moest, had dokter Drijber zijn beide benen nog in het gips. Dat verhinderde hem niet toch weer aan het werk te gaan, maar de motorritten waren op deze manier niet bepaald genezingsbevorderlijk. Vaak stapte hij met een gezwollen enkel van de motor om vervolgens te gaan opereren. Gelukkig kwam hij later in het bezit van een oude auto, maar de nooit goed behandelde enkel bleef problemen geven.

Nog een afgereden oude auto verder, het was inmiddels eind 1947, was dokter Drijber opnieuw aangewezen op zijn motorfiets. Het rijden ermee berokkende zijn enkel zoveel schade, dat het opereren voor hem nog pijnlijker werd dan voor zijn patiënten. Auto's mochten nu echter alleen maar met een vergunning van de Rijks Verkeersinspectie aangeschaft worden en ondanks herhaald aandringen kreeg de dokter na een half jaar nog steeds nul op het rekest. Dat maakte hem zo kwaad, dat hij een brief op poten schreef met daarin onder meer de volgende zinsneden: "Ik vermoed dat er nog te veel collaborateurs en zwarte handelaars boven mij (op de wachtlijst!) staan, die belangrijker zijn dan de levens van die menschen uit de zuidoost hoek van Drenthe. De maat is bij mij vol, ik kan werkelijk 's avonds niet meer staan door die rotenkel en moet het helaas opgeven, voordat het helemaal niet meer gaat en ik wie-weet-voor-hoelang zal worden uitgerangeerd" Vervolgens deelde hij via de krant mee, "dat F. Drijber voorlopig niet in staat is de praktijk in Coevorden uit te oefenen". Grote opschudding was het gevolg, de

Dokter Drijber en zuster Wiers "sleutelen" aan een been.

kranten schreven schande, burgemeester Gautier ging zich persoonlijk inzetten en ziedaar, in juni 1948 had Drijber weer een auto, merk Plymouth.
Dat was dokter Drijber ten voeten uit. Hard werkend, als 't moest dag en nacht, maar dan ook rekenend op ieders medewerking. Het bestuur schatte zijn inzet hoog en had hem in 1946 al tot medisch adviseur benoemd. Als zodanig maakte hij direct een eind aan medische behandelingen en ingrepen, die huisartsen gewend waren in het ziekenhuis te verrichten. Dat moesten ze voortaan maar in hun eigen praktijkruimte doen, vond dokter Drijber en hun behandelingszaaltje kreeg een andere bestemming.

Het ziekenhuis in 1951.

In 1948, op 29 januari, werd het ziekenhuis door een brand getroffen. Deze ontstond in de huiskamer van de verpleegsters en vernielde ook de keuken, de kantoorruimte, de kamers van directrice Noppers en hoofdzuster Notting en de klassekamer op de eerste verdieping. Directrice Noppers, in 1947 benoemd, wist samen met zuster Notting door snel ingrijpen paniek te voorkomen en het hele gebouw werd in korte tijd weloverwogen ontruimd. Na enkele uren was het vuur door drie brandweerkorpsen geblust en 's middags al kwamen de patiënten terug. Na de herbouw werd besloten een verdieping op de operatiezaal te bouwen, waardoor in 1951, het bij de oudere Coevordenaren nog welbekende rechthoekige gebouw aan de Aleida Kramersingel ontstond.
De in 1952 aangetreden AkS voorzitter burgemeester Jh. Mr. A. Feith had veel kritiek op het gebouw. Het was hopeloos ouderwets, vond hij en hij kreeg in dokter Drijber onmiddellijk een zeer toegedaan medestander. Deze verklaarde zich in 1953 bereid samen met directrice Noppers en de specialisten een rapport met broodnodige verbeteringen op te stellen. Dit rapport, bestaande uit maat liefst veertien punten was zo alles omvattend, dat het bestuur besloot tot een werkelijk grootscheepse verbouwing. Er werd een bouwcommissie gevormd, waarvan dokter Drijber al spoedig de drijvende kracht werd.
Hij was bijna altijd aanwezig, kwam met voorstellen en adviezen, terwijl zijn werkzaamheden als

De huiskamer waar de brand ontstond.

chirurg gewoon doorgingen. Bovendien voerde hij namens het bestuur de gesprekken met zich aanmeldende specialisten en loste vaak problemen op met personeelsleden. Voor al deze bijkomende werkzaamheden kreeg hij in 1954 een jaarlijkse toelage van f 3.000,-. Maar dat was eigenlijk maar een lapmiddel, vond het bestuur toch ook en op 23 januari 1956 kreeg dokter Drijber de functie, die hem toekwam. Hij werd met de volledige instemming van directrice Noppers benoemd tot geneesheer-directeur.

Het bestuur, met in het midden de geneesheer-directeur, recipieert.

Zuster Noppers deed een stapje terug en werd adjunct-directeur. Zijn nieuwe status was Drijber op het lijf geschreven. Zijn vermogen op hartelijke wijze met mensen om te gaan, ook buiten het ziekenhuis en zijn natuurlijke autoriteit maakten hem bijzonder geliefd. Bovendien had hij zijn belofte gehouden en inmiddels een nieuw huis aan het Stieltjeskanaal betrokken.

De bouwcommissie wordt uitgebreid met bouweconoom Regoort en op 3 juli 1957 worden de plannen tot sanering en uitbreiding tot 104 bedden goedgekeurd. Begrote kosten f 2.700.000,- en gelukkig is de Rijks Post Spaarbank bereid f 3.000.000,- te lenen, terwijl de gemeente Coevorden garant wil staan. Het vertrouwen in het ziekenhuis is groot, want de financiële positie is uitstekend. In 1959 kan zelfs f 160.000,- uit eigen middelen aan de nieuwbouw besteed worden.

De werkzaamheden zijn dan inmiddels begonnen. Een nieuwe vleugel, haaks op het oude gebouw en evenwijdig aan de Mijndert van der Thijnensingel verrijst in de grote tuin. Ruim honderdvijftig palen worden in de grond geheid, de kelders worden gestort en de muren rijzen omhoog. Burgemeester Feith, per 1 januari in Voorburg benoemd, blijft op verzoek van het bestuur aan en rijdt nog een jaar lang heen en weer. Op 15 juli 1960 al leidt hij met gepaste trots bestuursleden, artsen en genodigden met hun dames in de dan gereed gekomen vleugel rond.

Eind oktober 1960 beginnen de verbouwingswerkzaamheden aan het oude gebouw. Er komt nog een tweede verdieping met tien eenpersoons zusterkamers als een "penthouse" op het gebouw. De oude palenfundering blijkt nu niet meer voldoende en dus worden er extra putringen aangebracht. Er komen nogal wat tegenvallers, zo veel, dat men af en toe hardop verzucht: "Hadden we maar een heel nieuw ziekenhuis gebouwd!" Maar in augustus 1962 is het karwei dan toch geklaard. De totale kosten bedragen weliswaar f 4.728.670,90 , maar nu staat er dan ook een ziekenhuis, waar Coevorden eer mee kan inleggen. Dat is ook de mening van een comité, dat een inzamelingsactie begint om ter gelegenheid van de opening een passend cadeau aan te bieden.

Zo'n ziekenhuis kan ook niet door de eerste de beste geopend worden en gelukkig wordt niemand minder dan de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid Dr. Veldkamp, bereid gevonden deze taak op maandag 4 maart 1963 op zich te nemen. 't Wordt een indrukwekkende gebeur-

tenis, 's middags om half drie. Dr. Veldkamp houdt een lovende toespraak, die door burgemeester P. Wolters, sinds 1961 voorzitter, onder aanbieding van een zilveren kandelaar van Van Kempen en Begeer beantwoord wordt. Geneesheer-directeur Drijber dankt allen, die hebben meegewerkt en allen, die hem veel werk uit handen hebben genomen, waardoor hij zich zoveel mogelijk voor de nieuwbouw heeft kunnen inzetten. Maar liefst f 36.000,- is door de bevolking bijeengebracht, waarvoor een röntgentherapieapparaat, een "korte-golf" apparaat, een fiber gastrocoop, een operatie-microscoop en een zestien millimeter geluidsfilmprojector zijn aangeschaft. Conciërge/tuinman Mans Blaauwgeers biedt namens het personeel het opschrift boven de hoofdingang en de inrichting van de bestuurskamer aan. Verscheidene sprekers volgen en ir. Mullers van het Röpcke Zweers ziekenhuis in Hardenberg noemt de nieuwe AKS het monumentale levenswerk van dokter Drijber. Ere wie ere toekomt!

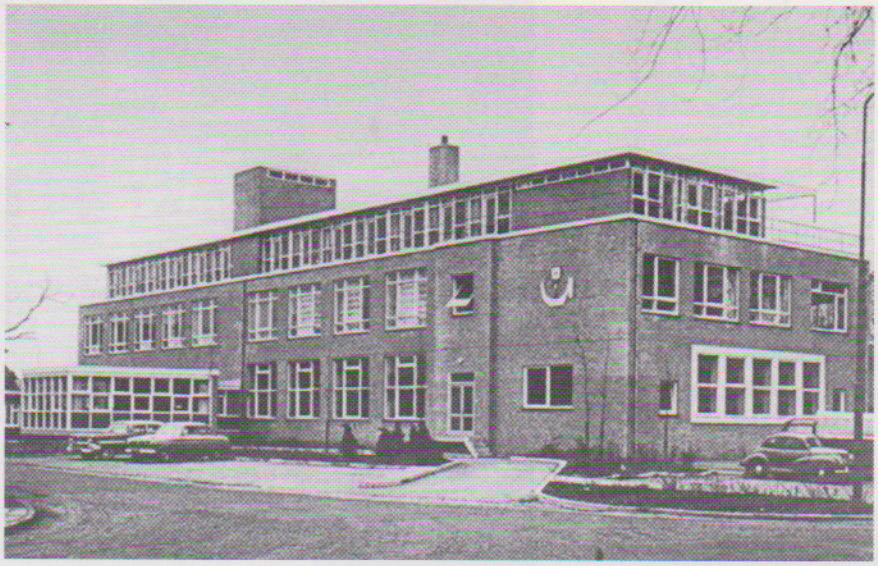

Het hoofdgebouw na verbouwing met "penthouse" voor de zusters.

Na het nuttigen van een drankje, een hapje en "een pilsje" door de minister volgt een rondleiding met Zijn Excellentie in de hoofdrol. Na zijn vertrek dromt men tevreden bijeen. Het bestuur, de geneesheer-directeur, de specialisten, de personeelsleden en ook Coevorden zijn met trots vervuld. Wat een ziekenhuis, het is een aanwinst voor de stad! Dokter Drijber heeft misschien wel de meeste voldoening. 't Is inderdaad zijn levenswerk en niet alleen het gebouw. Hij zet zich ook in voor het personeel en voor de leef- en woonomstandigheden. Zo heeft hij o.a. gedaan gekregen "de verloofdes van de zusters onder bepaalde voorwaarden (o.a. toestemming van de ouders) op de zusterkamers toe te laten!". 't Is met recht een revolutionaire gunst, waarvan dankbaar gebruik wordt gemaakt.

Dokter Drijber is vermoeid na de feestelijke opening. Hij heeft het zwaar gehad, de volledige chirurgische praktijk heeft gedurende de bouwperiode op zijn schouders gerust en bovendien zijn er voortdurend meningsverschillen met internist dokter Glaser. 't Gaat altijd over de behandeling van gemeenschappelijke patiënten en Drijber weet het altijd beter. Glaser laat dat niet over zijn kant gaan en is bovendien ook nog voorzitter van de medische staf. Conflicten, ook in dit verband, blijven niet uit.

In december 1963 meldt Geneesheer-directeur Drijber zich ziek. 1 januari 1964 is hij weer terug, maar een maand later blijft hij opnieuw thuis. Hij vertrekt nu voor een algeheel onderzoek naar Leiden en neemt in juni zijn taken weer op zich. Maar het gaat eigenlijk niet meer; Drijber is totaal overwerkt en hij vraagt ontslag. Het bestuur wil hem echter niet missen en biedt hem een jaarsalaris van f 30.000,- om zelfstandig een assistent-chirurg aan te trekken. Hij accepteert het aanbod, maar een assistent wordt niet zo snel gevonden en in oktober stort hij dermate in, dat hij wordt opgenomen in Utrecht. Geneesheer-directeur Drijber vraagt nu definitief eervol ontslag per 1 februari 1965 en het bestuur verleent hem dat. Per 1 juli d.a.v draagt Drijber zijn praktijk over aan de chirurg dokter Colthoff, die ook zijn huis koopt.

Minister Veldkamp en direct achter hem burgemeester Wolters.

Het echtpaar Drijber vestigt zich nu in Emmen.
Niet zonder meer echter. Dokter Drijber is ongekend populair in Coevorden en men laat hem niet zo maar gaan. Op initiatief van de bekende gemeenteambtenaar Jan Somer wordt een comité gevormd, dat f 10.000,- bijeenbrengt. Op 4 maart 1966 wordt in de Hervormde kerk een huldigingbijeenkomst gehouden, tijdens welke hij en zijn vrouw een concertvleugel en een gedenkboek aangeboden krijgen. Een vorstelijk cadeau als dank voor ruim twintig jaar medische en bestuurlijke zorg onder vaak moeilijke omstandigheden. Drie AKS bestuursleden en de directie zijn ook in de kerk aanwezig, maar als voorzitter Wolters hem kort daarop polst over een afscheidsbijeenkomst, is het antwoord kortaf: "Neen!" Drijber voelt zich gekrenkt en wil geen officieel afscheid.
Mevrouw Drijber, die de zaken van haar man behartigt, heeft de financiële afwikkeling van het vertrek in handen van een bureau gegeven. Dit wil nu een verbetering van de pensioenregeling, vergoeding van betaalde polikliniekhuur en alsnog uitbetaling van het laatst afgesproken verhoogde salaris ondanks het feit, dat er geen assistent-chirurg aanwezig was. Het bestuur is alleen bereid tot een pensioenverbetering en daar blijft het bij. Zo blijft een waardig afscheid van zijn AKS achterwege en dat is een jammerlijke gang van zaken voor Geneesheer-directeur F. Drijber. Een man met grote verdiensten voor het Coevorder ziekenhuis!

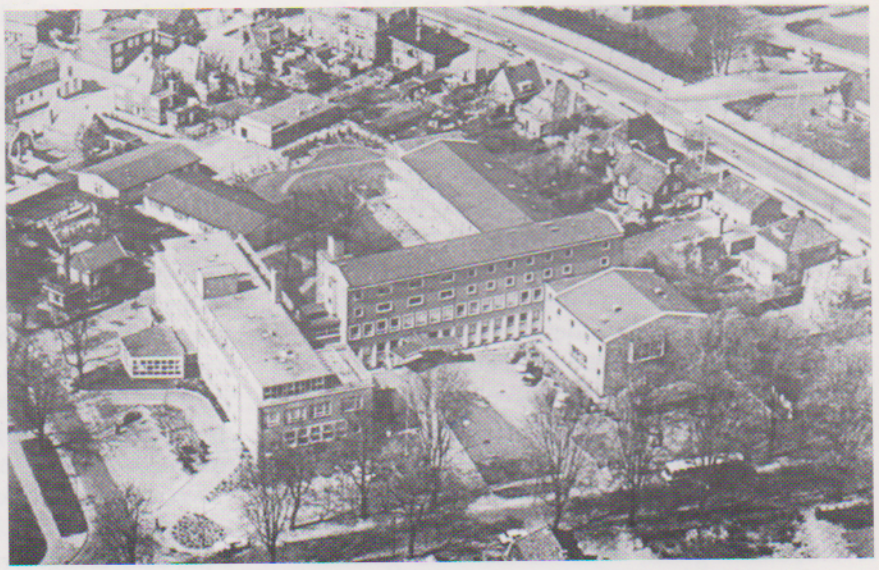

Het monumentale levenswerk van dokter Drijber.